

«مقاله پژوهشی»

بررسی رابطه بین خودکارآمدی و سرسختی روان‌شناختی با رفتار کارآفرینانه در بین

کارآفرینان نوپای مستقر در پارک علم و فناوری فارس

زهرا امیری^{1*}، مهرداد شفیعی²

1. کارشناس ارشد، روان‌شناسی، موسسه آموزش عالی فاطمیه شیراز

2. دکتری، مدیریت فناوری، مدیر گروه نوآوری و شتاب‌دهی دانشگاه شیراز

تاریخ پذیرش: 1402/02/10

تاریخ دریافت: 1420/01/10

A Study of Relationship between Self-Efficacy and Psychological Hardiness with Entrepreneurial Behavior among New Entrepreneurs of Fars Science and Technology Park

Z. Amiri^{1*}, M. Shafiei²

1. MS.c., Psychology, Fatemeh Institute of Higher Education Shiraz

2. PhD in Technology Management, Manager of Acceleration and Innovation Center of Shiraz University

Received: 2023/03/30

Accepted: 2023/04/30

Abstract

The purpose of the present study was to investigate the relationship between self-efficacy and psychological hardiness with entrepreneurial behaviors among new entrepreneurs based in Fars Science and Technology Park. This research was applied and the descriptive research method of correlation type was used to do it. The statistical population of this research included all the entrepreneurs based in Fars Science and Technology Park located in Shiraz city, which was estimated to be 178 people using Cochran's formula as the sample size. This number was selected using simple random sampling method. Zamptakis' entrepreneurial behavior, Scherer et al.'s self-efficacy and Kobasa's hardiness questionnaires were used to collect data. The validity and reliability of the tools have been reported as favorable. Data analysis was done using Pearson's correlation coefficient and multiple regression tests. The research findings showed that there is a significant direct positive relationship between self-efficacy and hardiness with entrepreneurial behavior and these two variables together can predict about 65% of entrepreneurial behavior

Keywords

Self-Efficacy, Psychological Hardiness, Entrepreneurial Behavior

چکیده

هدف پژوهش حاضر بررسی رابطه بین خودکارآمدی و سرسختی روان‌شناختی با رفتارهای کارآفرینانه در بین کارآفرینان نوپای مستقر در پارک علم و فناوری فارس بود. این پژوهش از نوع کاربردی است و از روش پژوهش توصیفی از نوع همبستگی برای انجام آن استفاده شد. جامعه آماری این پژوهش شامل کلیه کارآفرینان مستقر در پارک علم و فناوری فارس واقع در شهر شیراز بود که با استفاده از فرمول کوکران تعداد 178 نفر به عنوان حجم نمونه برآورد شد. این تعداد با استفاده از روش نمونه‌گیری تصادفی ساده انتخاب شدند. برای گردآوری داده‌ها از پرسش‌نامه‌های رفتار کارآفرینانه زامپتاکیس، خودکارآمدی شرر و همکاران و سرسختی کوباسا استفاده شد. روایی و پایایی ابزارها مطلوب گزارش شده است. تجزیه و تحلیل اطلاعات با استفاده از آزمون‌های ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون چندگانه انجام شد. یافته‌های پژوهش نشان داد که بین خودکارآمدی و سرسختی با رفتار کارآفرینانه رابطه مثبت مستقیم معنادار وجود دارد و این دو متغیر روی هم رفته می‌توانند حدود 65 درصد از رفتار کارآفرینانه را پیش‌بینی کنند.

واژه‌های کلیدی

خودکارآمدی، سرسختی روان‌شناختی، رفتار کارآفرینانه

مقدمه

روند توسعه اقتصادی در کشورهای توسعه‌یافته بیانگر این واقعیت است که اقتصاد تحت تأثیر کارآفرینی است و کارآفرینان در توسعه اقتصادی کشورهای توسعه یافته، نقش اساسی را داشته‌اند و یکی از شرایط توسعه اقتصادی پویا، کارآفرینی و توسعه آن بوده است. کارآفرینی موجب گردآوری پس‌اندازهای عمومی بی‌هدف و سرگردان، ایجاد اشتغال در سطح وسیع، توسعه متوازن منطقه‌ای، کاهش تمرکز اقتصادی، توزیع مجدد ثروت، درآمد و حتی قدرت سیاسی به صورت عادلانه در جامعه، تحرک منابع، سرمایه‌ها و مهارت‌های بی‌استفاده و سرگردان جامعه، بهبود کیفیت زندگی، تحریک و تشویق رقابت، جمع‌آوری و سازماندهی منابع و استفاده اثربخش از آنها خواهد شد. گرچه مطالعه کارآفرینی از دانش اقتصاد آغاز شد، به دلیل اهمیت موضوع کارآفرینی، این حوزه از منظرها و رویکردهای گوناگون مورد توجه قرار گرفته است.

در رویکرد رفتاری به مطالعات کارآفرینی، رفتارهای کارآفرین مورد توجه قرار می‌گیرد. با چنین رویکردی عوامل مؤثر در موفقیت یا شکست در فرایند کارآفرینی با توجه به رفتارهای فرد کارآفرین - که به رفتار کارآفرینانه موصوف است - تبیین می‌شود. رفتار کارآفرینانه را می‌توان پاسخ‌های کارآفرینان در برابر محرک‌ها یا فرصت‌های محیطی دانست (ایوانوا-گونگه و همکاران¹، 2021). رفتار کارآفرینانه رفتاری است که توانایی افراد را برای عملیاتی کردن مفاهیم کارآفرینانه در قالب شناسایی فرصت، ابتکار و مدیریت ریسک توصیف می‌کند (ملاسری و همکاران²، 2019). رفتار کارآفرینانه را به‌عنوان مجموعه‌ای از فعالیت‌های انجام‌شده به وسیله افراد کارآفرین برای استفاده خلاقانه از منابع و پیگیری فرصت‌ها برای استفاده از خلاقیت نیز می‌توان تعریف کرد (وودا و فلور³، 2019). پس رفتارهای کارآفرینانه بیانگر برآورده شدن نیت کارآفرینانه است. کارآفرینی در ذات خود نیز یک رفتار است. رفتاری خودمختارانه، پیش‌دستانه، نوآورانه، رقابت‌جویانه و ریسک‌پذیر که نقش اصلی را در

اجرای اقدامات کارآفرینانه ایفا می‌کنند و می‌توانند اشکال مختلفی داشته باشند (بیداک و همکاران، 2021).

عوامل بسیاری وجود دارند که می‌توانند رفتار کارآفرینانه را در کارآفرینان تحت تأثیر قرار دهند. از جمله در پژوهش‌های مختلف به باورها و ارزش‌های فرهنگی (کالزا و همکاران، 2020)، هوشیاری کارآفرینانه، رقابت‌جویی، شخصیت فعال و قصد کارآفرینی (ننه⁴، 2019)، اشتیاق کارآفرینی (لی و همکاران، 2020)، نگرش‌های شخصی، مهارت‌های کارآفرینی و هنجارهای ذهنی (گیور و همکاران، 2020) و شخصیت کارآفرینانه (اوبسکونکا و همکاران⁵، 2019) اشاره شده است. شخصیت کارآفرین نیز به نوبه خود می‌تواند شامل ابعاد مختلفی باشد که به عنوان مثال می‌توان به شایستگی عمومی، عمل آگاهانه، احاطه نظری به حوزه کاری، خطرپذیری متعادل و دلبذیر بودن اشاره کرد (عبدیورمازان و همکاران⁶، 2020). در بخش زیادی از این پژوهش‌ها مستقیم یا غیرمستقیم به نقش سرمایه انسانی و ابعاد مرتبط با آن پرداخته شده است. سرمایه انسانی هم بر توانایی افراد در کشف، ارزیابی و بهره‌برداری از فرصت تأثیر دارد و هم بر قصد و رفتار افراد مؤثر است. گروهی از پژوهشگران اعتقاد دارند که اساساً فرایند توسعه رفتار کارآفرینانه به وسیله سرمایه انسانی افراد شکل می‌گیرد (لوکیشن و ویند⁷، 2009). سرمایه انسانی که مجموع دانش فردی، مهارت‌ها، توانایی‌ها و تجربه افراد برای خلق ارزش و حل کردن مسائل تعریف شده است (جوما⁸، 2006)، منبع مهمی برای نوآوری و کارآفرینی است و شرکت با استفاده از آن می‌تواند در اقتصاد مبتنی بر دانش به تولید و شناسایی ارزش بپردازد. می‌توان شایستگی و توانایی افراد را بخش سخت‌افزاری سرمایه انسانی و طرز نگرش و تلقی آنان را بخش نرم‌افزاری سرمایه انسانی دانست (سونه و ونکاترامان⁹، 2000). کارآفرینان سرمایه‌های انسانی با کیفیت‌های متفاوت هستند و این کیفیت متفاوت باعث می‌شود بنگاه‌های آنان عملکردهای متفاوت داشته باشد. کارآفرینان با سطح سرمایه انسانی بالاتر توانایی شروع کسب و کار خود و به موفقیت

4. Neneh

5. Obschonka et al

6. Abdivarmazan et al

7. Location & Wind

8. Juma

9. Shane & Venkataraman

1. Ivanova-Gongne et al

2. Mulasari et al

3. Vodă & Florea

می‌دهد (سرشار و همکاران⁴، 2022). خودکارآمدی عامل مهمی برای عملکرد موفق و مهارت‌های اساسی مورد نیاز برای انجام هر کاری است. عملکرد مؤثر هم مستلزم داشتن مهارت‌ها و هم اعتقاد به توانایی به‌کارگیری آن مهارت‌ها است. خودکارآمدی معیاری برای داشتن مهارت‌های شخصی نیست، بلکه به این معناست که فرد به این باور رسیده است که با هر نوع مهارتی می‌تواند وظایف خود را در موقعیت‌های مختلف به طور مؤثر انجام بدهد (والوا و همکاران⁵، 2008). خودکارآمدی، اعتقاد فرد به توانایی‌های خویش و کسب موفقیت در مقابل موقعیت‌های خاص زندگی است. بندورا این اعتقادات را به عنوان تعیین‌کننده‌هایی در نظر می‌گیرد که نگرش، رفتار و احساس دیگران را توصیف می‌کنند (کارادیماس و کلاتنزیس عزیز⁶، 2004). نقش معنادار خودکارآمدی کارآفرینان در توسعه قصد و رفتار کارآفرینانه نشان می‌دهد نظریه شناخت اجتماعی می‌تواند در این حوزه به کار گرفته شود (دارمانتو، سوستیو، یولیاری⁷، 2018). حتی در دوران همه‌گیری کووید 19 نیز اگر چه ترس و اضطراب کرونا خودکارآمدی را تحت تأثیر قرار داد، لیکن تأثیر خودکارآمدی بر قصد و رفتار کارآفرینانه مثبت و مؤثرتر باقی ماند (وام لو تی، دوونگ کونگ دوآن، ها انگوک تانگ، انگو تی ویت نگا، فام تان وان⁸، 2021). پیشایندهای خودکارآمدی مانند دستاوردهای عملکردی پیشین، تجربه‌های کاری قبلی و تجربه کارآفرینی بر ایجاد مشارکت، بهره‌برداری از فرصت‌های احتمالی و آزمایش آنها به منظور راه‌اندازی یک کسب و کار مؤثر هستند (هینز⁹، 2017). خودکارآمدی هم می‌تواند در کنار نگرش‌ها بر رفتار کارآفرینانه مرتبط شود و هم می‌تواند میانجی تأثیر نگرش‌ها بر رفتار کارآفرینی باشد (چپ و بوتلنز¹⁰، 2011). احساس خودکارآمدی از دوران کودکی، زمانی که کودک با طیف وسیعی از تجربیات، وظایف و موقعیت‌های متفاوت روبه‌رو می‌شود، به وجود می‌آید. با این حال، رشد خودکارآمدی تا آخر عمر ادامه می‌یابد؛ زیرا افراد در

رساندن آن را دارند و بنگاه‌های با سرمایه انسانی بالاتر، نوآورانه‌تر عمل کرده و مشکلات مشتریان را سریع‌تر حل می‌کنند (دوونگ و همکاران، 2011). بنابراین می‌توان برای تحلیل رفتار کارآفرینانه به موضوعاتی پرداخت که بخشی از سرمایه انسانی را تشکیل می‌دهد. ذخیره دانش، مهارت، صلاحیت و توانایی‌هایی که عمدتاً از طریق آموزش کسب می‌شوند و بر کیفیت کار تأثیر مثبت دارند، ویژگی‌های رفتاری، هوش هیجانی، شخصیت و... می‌توانند بخشی از این عوامل باشند. از سوی دیگر باید به این نکته توجه کرد که با توجه به شرایط کارآفرینی در کشور ما، محیط کاری کسب و کارهای کوچک برای کارآفرینان نوپا یک محیط نسبتاً نامساعد است (مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، 1401) و این نامساعد بودن فضای کسب و کار موجب ایجاد موقعیت‌های تنش‌ناک متعددی در مسیر کارآفرین می‌شود. در عین حال او باید بتواند در این مسیر چالشی، رفتارهای کارآفرینانه خود را حفظ کند و بهبود بخشد. به عبارت دیگر فعالیت در این محیط نیازمند تلاش مستمر، پشتکار زیاد، توانمندی روان‌شناختی و ذهنی برای عبور از موانع متعدد نهادی و ساختاری و باور به توانایی خود برای عملکرد در موقعیت‌های چالش‌برانگیز گوناگون است. در اینجا توانمندی سرمایه انسانی از طریق خودکارآمدی (به معنای باور فرد به توانایی‌های خویش) و سرسختی روان‌شناختی (به معنای حفظ سلامت روانی پس از تجربه سطح بالای استرس) به عنوان توانمندی‌های رفتاری می‌توانند باعث مقاومت در برابر تنش‌ها شوند و رفتار کارآفرینانه را تحت تأثیر قرار دهند.

خودکارآمدی برگرفته از نظریه شناخت اجتماعی¹ آلبرت بندورا² است که به باورها یا قضاوت‌های فرد در مورد توانایی‌های خود در انجام وظایف و مسئولیت‌ها اشاره دارد. نظریه شناخت اجتماعی مبتنی بر مدل علی سه‌طرفه رفتار، محیط و فرد است و بر رابطه متقابل بین رفتار، اثرات محیطی و عوامل فردی (عوامل شناختی، عاطفی و بیولوژیکی) تأکید دارد (باندورا³، 1978). خودکارآمدی بخشی از ارزشیابی‌های محوری افراد در مورد خودشان است که اطمینان کلی فرد نسبت به توانایی خویش در موقعیت‌های مختلف را نشان

4. Sarshar et al

5. Valois et al

6. Karademas & Kalantzi-Azizi

7. Darmanto, Susetyo; Yuliari

8. Le Thi Loan, Duong Cong Doanh, Ha Ngoc

Thang, Ngo Thi Viet Nga, Pham Thanh Van

9. Hinz

10. Izquierdo & Buelens

1. Social Cognition Theory

2. Albert Bandura

3. Bandura

ریشه‌های تئوریک می‌توان گفت فردیت یافتگی یونگ³، نیاز به خودشکوفایی مزلو⁴ و اصل مهارت و شایستگی آلپورت⁵، مفاهیمی تقریباً نزدیک به سرسختی روان‌شناختی هستند. شخص سرسختی که واجد تعهد بالایی است، بر این باور است که در موقع بروز رویدادها باید در صحنه بماند و از مردم فاصله نگیرد، فارغ از اینکه چه اتفاقات تنش‌آوری در پیش خواهد بود. فردی که در ویژگی کنترل بالاست فارغ از میزان دشواری شرایط مایل است که به اثرگذاری بر اتفاقات پیرامون ادامه دهد. فردی که در مؤلفه چالش قوی است، تنیدگی‌ها را جزئی طبیعی از زندگی و فرصتی برای یادگیری، توسعه و تحول خردمندی می‌داند (یونا د فریتاس و همکاران⁶، 2017). افراد سرسخت از قطعیت و دایره امن خود خارج می‌شوند، به دنبال رشد هستند و علاقه‌مند درگیری با چالش‌های جدید هستند (صادقیانی⁷، 2011). این افراد شرایط تنش‌زا را کمتر تهدیدکننده و بیشتر قابل کنترل می‌دانند و مهارت‌های مقابله‌ای مؤثرتری دارند (زاکین و همکاران⁸، 2003). تأثیر سرسختی بر موضوعاتی مانند قصد کارآفرینانه (تنتاما و همکاران⁹، 2019)، انعطاف‌پذیری کاری (اندلوو و فریرا¹⁰، 2019) و پیشگیری از فرسودگی شغلی (کوئین و همکاران¹¹، 2022) در سال‌های اخیر مورد توجه بوده است.

اگر چه تحقیقات زیادی در مورد خودکارآمدی، سرسختی و رفتار کارآفرینانه انجام شده است، پژوهشی که رابطه این متغیرها را در یک زمینه بومی و بین کارآفرینان نوپا مورد ارزیابی قرار دهد، انجام نشده است. بنابراین، هدف این پژوهش بررسی رابطه خودکارآمدی و سرسختی با رفتار کارآفرینانه در بین کارآفرینان نوپای مستقر در پارک علم و فناوری فارس است.

با توجه به آنچه گذشت فرضیه‌های این پژوهش عبارتند

از:

1. بین خودکارآمدی و رفتار کارآفرینانه کارآفرینان نوپای مستقر در پارک علم و فناوری فارس رابطه معنادار وجود دارد.

طول عمر به کسب مهارت‌های جدید، تجربیات و درک نسبت به موقعیت‌های متفاوت ادامه می‌دهند (احمدی و همکاران، 1397). بندورا توضیح می‌دهد که مؤثرترین راه برای ایجاد یک احساس خودکارآمدی بالا، تسلط بر تجربیات است. یعنی مقابله با یک چالش به صورت موفقیت‌آمیز می‌تواند احساس خودکارآمدی را تقویت کند و در عین حال، عدم موفقیت در چالش‌ها نیز می‌تواند احساس خودکارآمدی را تضعیف کند. مشاهده افراد دیگر که چالش‌ها را با موفقیت پشت سر می‌گذارند، یا مشاهده افرادی شبیه به خود که با تلاش مستمر به موفقیت دست می‌یابند نیز می‌تواند پیام‌آور این موضوع باشد که ما هم می‌توانیم تلاش کنیم و به موفقیت دست یابیم. بندورا همچنین اظهار داشت که افراد می‌توانند تنها با ترغیب شدن، متقاعد شوند که مهارت و توانایی لازم را برای موفقیت دارند. مثلاً زمانی که فردی را به صورت مثبت و دلگرم کننده به انجام کاری ترغیب کنیم، او را برای دستیابی به اهدافش نیز کمک کرده‌ایم. در نهایت واکنش‌های نشأت گرفته از ادراک و تفسیر ما و واکنش‌های احساسی به موقع نیز می‌توانند نقش مهمی در خودکارآمدی داشته باشند. گرچه خلق و خو، حالات احساسی، پاسخ‌های فیزیولوژیکی و سطوح استرس می‌توانند بر اینکه فرد در مورد توانایی‌های خویش در یک موقعیت خاص چگونه عمل کند، مؤثر باشند، اما این واکنش‌های احساسی و فیزیولوژیکی نیستند که احساس خودکارآمدی ما را تحت تأثیر قرار می‌دهند؛ بلکه درک و تفسیر ما از آنهاست که احساس خودکارآمدی را در ما تقویت یا تضعیف می‌کند. با یادگیری نحوه به حداقل رساندن استرس و کنترل خلق و خوی خویش در مواجهه با چالش‌ها، می‌توان احساس خودکارآمدی خویش را افزایش داد (باندورا، 1978).

برخی افراد پس از تجربه سطوح بالای استرس در موقعیت‌های مختلف زندگی به دلیل داشتن مجموعه‌ای از گرایش‌های رفتاری، همچنان از سلامت روان برخوردار هستند. کوباسا¹ (1979) این توانایی روانی را سرسختی روان‌شناختی نامید که از سه جزء تعهد، کنترل و چالش تشکیل می‌شود (بیزلی و همکاران²، 2003). از منظر

3. Yung

4. Maslow

5. Alport

6. Bueno De Freitas et al

7. Sadaghiani

8. Zakin et al

9. Tentama et al

10. Ndlovu & Ferreira

11. Quiun et al

1. Kobasa

2. Beasley et al

محاسبه گردد، پایایی پرسش‌نامه مطلوب ارزیابی می‌شود. در پژوهش حاضر نمره کل آلفای کرونباخ 0/82 محاسبه شد. این نمره برای ابعاد متغیر نیز به ترتیب 0/84، 0/89، 0/81، 0/78 و 0/77 است. این پرسش‌نامه توسط مقیمی و همکاران اعتباریابی و برای سنجش روایی آن از تکنیک تحلیل عاملی تاییدی استفاده شده است (مقیمی و همکاران³، 1393).

پرسش‌نامه سرسختی روان‌شناسی

آزمون سرسختی توسط کوباسا و همکاران از 20 سوال 4 گزینه‌ای (هرگز، به ندرت، گاهی اوقات و اغلب اوقات) تشکیل شده و دارای 3 مؤلفه تعهد (9 سوال)، کنترل (7 سوال) و چالش (4 سوال) است. روش نمره‌دهی پرسش‌نامه سرسختی به این صورت است که گزینه‌های هرگز، به ندرت، گاهی و در بیشتر مواقع را به ترتیب امتیازهای 4، 3، 2 و 1 کسب می‌کنند. مجموع نمره این سوالات به عنوان نمره سرسختی آزمودنی در نظر گرفته می‌شود و هر چه این نمره بیشتر باشد، بیانگر سرسختی بالاتر پاسخ دهنده می‌باشد و برعکس. چنانچه ضریب آلفای کرونباخ بیش از 0/7 محاسبه گردد، پایایی پرسش‌نامه مطلوب ارزیابی می‌شود. در پژوهش حاضر نیز میزان آلفای کرونباخ 0/85 و برای ابعاد متغیر نیز به ترتیب 0/79، 0/87 و 0/83 محاسبه شد. این آزمون توسط زارع و امین پور (1390) بر روی دانشجویان دانشگاه پیام نور مورد هنجاریابی قرار گرفت. بر اساس تحلیل مؤلفه‌های اصلی و چرخش واریمکس بعد از 7 تکرار 3 عامل استخراج شدند (امین پور و زارع، 1393). این سه عامل 50/16 درصد کل واریانس آزمون را تبیین می‌کنند. کوباسا و همکاران این آزمون را دارای روایی سازی مناسب می‌دانند (کوباسا و همکاران، 1982).

پرسش‌نامه خودکارآمدی

این مقیاس 17 سوالی توسط شرر⁴ و همکاران ساخته شده است (شرر و همکاران، 1982). این مقیاس سه جنبه از رفتار شامل میل به آغازگری رفتار، میل به گسترش تلاش برای کامل کردن تکلیف و مقاومت در رویارویی با موانع را اندازه‌گیری می‌کند. تمام این موارد روی یک طیف لیکرت پاسخ داده می‌شوند. آنها اعتبار مقیاس را با استفاده از آزمون اسپیرمن براون با طول برابر 0/76 و نابرابر 0/76 و با دو نیمه

2. خودکارآمدی پیش‌بینی کننده رفتار کارآفرینانه کارآفرینان نوپای مستقر در پارک علم و فناوری فارس است.
3. بین سرسختی روان‌شناختی و رفتار کارآفرینانه کارآفرینان نوپای مستقر در پارک علم و فناوری فارس رابطه معنادار وجود دارد.
4. سرسختی روان‌شناختی پیش‌بینی کننده رفتار کارآفرینانه کارآفرینان نوپای مستقر در پارک علم و فناوری فارس است.

روش پژوهش

روش تحقیق از لحاظ هدف کاربردی و از لحاظ روش توصیفی از نوع همبستگی است.

جامعه آماری

جامعه آماری این پژوهش را کلیه کارآفرینان نوپای مستقر در پارک علم و فناوری فارس تشکیل می‌دهند که تعداد آنها 330 نفر برآورد شد.

نمونه آماری و روش نمونه‌گیری

با استفاده از فرمول کوکران و در سطح خطای 5 درصد تعداد اعضا نمونه آماری 178 نفر محاسبه شد. نمونه‌گیری به شکل تصادفی ساده و از طریق ارسال پرسش‌نامه به صورت کتبی برای کلیه اعضای جامعه آماری و قرارداد لینک پرسش‌نامه آنلاین در فضاهای مجازی مورد استفاده اعضای جامعه انجام شد.

ابزار پژوهش

پرسش‌نامه رفتار کارآفرینانه

پرسش‌نامه استاندارد رفتار کارآفرینانه توسط زامپتاکیس¹ و موستاکیس² در سال 2007 ساخته شد و دارای 17 سوال در 5 بعد است و بر اساس طیف 5 لیکرتی (خیلی کم تا خیلی زیاد) نمره‌گذاری شده است (زامپتاکیس و موستاکیس، 2007). لازم به ذکر است که کاهش تشریفات زاید اداری در 3 شاخص، تمایل به تغییر در رفتار کارکنان در 7 شاخص، بینش استراتژیک در 3 شاخص، ایجاد یک محیط کاری پرنرژی در 2 شاخص و محیط حمایتی نیز در 2 شاخص پرسش شده‌اند. چنانچه ضریب آلفای کرونباخ بیش از 0/7

3. Moghimi et al
4. Sherer

1. Zampetakis
2. Mustakis

پاسخ‌دهندگان زن و 53 مرد و از نظر متغیر تأهل 55 درصد متأهل هستند. در نمونه آماری 8/2 درصد با سن 20-30 سال، 47/1 درصد با سن 31-40 سال، 39/2 درصد با سن 41-50 سال و 5/4 درصد با سن 50 سال به بالا می‌باشند. از منظر میزان تحصیلات 1/7 درصد دارای تحصیلات دیپلم، 10/3 درصد کاردانی، 56/5 درصد کارشناسی، 26/6 درصد کارشناسی ارشد و 4/9 درصد دکتری هستند. یافته‌های تحقیق در زمینه توزیع فراوانی سابقه کار نشانگر این است که 7/1 درصد کمتر از 4 سال، 31 درصد بین 4 تا 8 سال، 46/6 درصد بین 8 تا 15 سال، 8/7 درصد بین 15 تا 20 سال و 7/1 درصد بیش از 20 سال سابقه فعالیت داشته‌اند.

جدول 1 اطلاعات مربوط به میانگین نمرات آزمودنی‌ها در خودکارآمدی و ابعاد آن را نشان می‌دهد. چنانکه دیده

جدول 1. میانگین و انحراف استاندارد نمرات نمونه آماری در خودکارآمدی

متغیرها	تعداد	میانگین	انحراف معیار
آغازگری رفتار	178	4/356	0/638
کامل کردن تکلیف	178	4/368	0/639
مقاومت	178	4/403	0/629

می‌شود نمرات آزمودنی‌ها در همه ابعاد در حد بالایی قرار دارد.

جدول 2 اطلاعات مربوط به میانگین نمرات آزمودنی‌ها در سرسختی و ابعاد آن را نشان می‌دهد. چنانکه دیده

جدول 2. میانگین و انحراف استاندارد نمرات نمونه آماری در سرسختی

متغیرها	تعداد	میانگین	انحراف معیار
تعهد	178	4/363	0/629
کنترل	178	4/352	0/627
مبارزه‌جویی	178	4/352	0/631

می‌شود نمرات آزمودنی‌ها در همه ابعاد در حد بالایی قرار دارد.

جدول 3 اطلاعات مربوط به میانگین نمرات آزمودنی‌ها در متغیر وابسته پژوهش یعنی رفتار کارآفرینانه و ابعاد آن را نشان می‌دهد. چنانکه دیده می‌شود نمرات آزمودنی‌ها در همه ابعاد در حد بالایی قرار دارد.

کردن گاتمن به 0/75 دست آوردند (شرر و همکاران، 1982). چنانچه ضریب آلفای کرونباخ بیش از 0/7 محاسبه گردد، پایایی پرسش‌نامه مطلوب ارزیابی می‌شود. در پژوهش حاضر نیز میزان آلفای کرونباخ 0/85 و برای ابعاد به ترتیب 0/83، 0/79 و 0/82 محاسبه شد. وودروف و کاشمن¹ در بررسی مقیاس خودکارآمدی عمومی شرر و مادوکس روایی و اعتبار آن را تأیید کردند (ودراف و کاشمن، 1993) اعتبار مقیاس در بررسی اصغرنژاد و همکاران نیز 0/83 گزارش شده است (اصغرنژاد و همکاران²، 2006).

روش اجرا

ابتدا پیگیری لازم برای به دست آوردن اسامی کارآفرینان مستقر در پارک و اخذ مجوز لازم انجام شد. سپس پژوهشگر با کمک و هماهنگی کارشناسان در مدت یک ماه کاری به شرکت‌های مختلف مراجعه و ضمن ملاقات با کارآفرینان مورد نظر در خصوص اهداف پژوهش و نحوه تکمیل پرسش‌نامه‌ها با آنها صحبت و از آنها دعوت به همکاری در پژوهش کرد. همچنین به آنها یادآوری شد که اطلاعاتشان محرمانه خواهد ماند و به آنها تأکید شد که به دلیل حفظ مسائل اخلاقی، از نوشتن اسم خودداری کنند. سپس پرسش‌نامه‌ها در بین آنها توزیع و بعد از تکمیل، جمع‌آوری شد. به صورت موازی همین فعالیت هم به صورت مجازی و در قالب گروه‌های کاری و هم به صورت مجزا انجام شد.

روش تجزیه و تحلیل اطلاعات

به منظور تجزیه و تحلیل اطلاعات از آمار توصیفی (میانگین، انحراف استاندارد و...) و آمار استنباطی (ضریب همبستگی پیرسون و تحلیل رگرسیون چندگانه) استفاده شد. نرم‌افزار SPSS نیز برای تجزیه و تحلیل مورد استفاده قرار گرفت.

یافته‌های پژوهش

این بخش شامل تجزیه و تحلیل متغیرهای جمعیت‌شناختی و تحلیل استنباطی است. نتایج بررسی متغیرهای جمعیت‌شناختی نشان می‌دهد که 47 درصد از

1. Woodruff & Cashman
2. AsgharNezhad et al

می‌توان 76 درصد واریانس متغیر رفتار کارآفرینانه را از خودکارآمدی و ابعاد آن تبیین کرد.

در جدول شماره 6 همبستگی متغیر سرسختی و ابعاد آن با رفتار کارآفرینانه نشان داده شده است.

جدول 6. ماتریس همبستگی سرسختی و رفتار کارآفرینانه

	1	2	3	4	5	6	7	8
1 تعهد	1							
2 کنترل	.98	1						
3 مبارزه‌جویی	.97	.97	1					
4 کاهش کاغذ بازی	.78	.77	.78	1				
5 تغییر در رفتار کارکنان	.97	.96	.86	.97	1			
6 بینش استراتژیک	.81	.83	.81	.83	.90	1		
7 ایجاد محیط کار پرانرژی	.97	.97	.96	.96	.97	.83	1	
8 محیط حمایتی	.84	.82	.85	.90	.90	.96	.86	1

نتایج تحلیل انجام شده توسط نرم‌افزار نشان می‌دهد روابط بین ابعاد متغیر سرسختی و رفتار کارآفرینانه مثبت و معنادار هستند. بنابراین انتظار می‌رود با افزایش هر یک از ابعاد سرسختی، رفتار کارآفرینانه نیز بهبود یافته و افزایش پیدا کند. به منظور بررسی قدرت پیش‌بینی‌کنندگی سرسختی و ابعاد آن در پیش‌بینی رفتار کارآفرینانه از روش رگرسیون چندگانه استفاده گردید. نتایج این تحلیل در جدول 7 ارائه شده است.

جدول 7. تحلیل رگرسیون سرسختی

متغیر مستقل	B	β	S.E	t	P
تعهد	.57	.56	.15	3	.000
کنترل	.28	.27	.15	1.8	.000
مبارزه‌جویی	.42	.42	.10	4	.000
R	.19				
R ²	.75				
R ² تعدیل شده	.59				
خطای معیار	.12				
F	55				

مطابق جدول 6، تعهد در درجه اول اهمیت از نظر پیش‌بینی رفتار کارآفرینانه قرار دارد و بعد از آن به ترتیب مبارزه‌جویی و کنترل در رتبه دوم و سوم قرار گرفته‌اند. مطابق جدول فوق، می‌توان 59 درصد واریانس متغیر رفتار کارآفرینانه را از سرسختی و ابعاد آن تبیین کرد.

به منظور ارزیابی قدرت متغیرهای خودکارآمدی و سرسختی در پیش‌بینی رفتار کارآفرینانه از روش رگرسیون چندگانه استفاده شد. نتایج تحلیل در جدول شماره 8 آمده است.

جدول 3. میانگین و انحراف استاندارد نمرات نمونه آماری در رفتار کارآفرینانه

متغیرها	تعداد	میانگین	انحراف معیار
کاهش تشریفات	178	4/371	0/706
تغییر در رفتار کارکنان	178	4/380	0/641
بینش استراتژیک	178	4/379	0/702
ایجاد محیط کار پرانرژی	178	4/393	0/646
محیط حمایتی	178	4/371	0/694

در جدول شماره 4 همبستگی متغیر خودکارآمدی و ابعاد آن با رفتار کارآفرینانه نشان داده شده است. نتایج تحلیل انجام شده توسط نرم‌افزار نشان می‌دهد

جدول 4. ماتریس همبستگی خودکارآمدی و رفتار کارآفرینانه

	1	2	3	4	5	6	7	8
1 آغازگری	1							
2 کامل کردن تکلیف	.96	1						
3 مقاومت	.93	.98	1					
4 کاهش تشریفات	.71	.81	.83	1				
5 تغییر در رفتار کارکنان	.95	.98	.97	.86	1			
6 بینش استراتژیک	.76	.86	.89	.90	.89	1		
7 ایجاد محیط کار پرانرژی	.95	.98	.97	.97	.97	.83	1	
8 محیط حمایتی	.77	.87	.89	.90	.90	.96	.86	1

روابط بین ابعاد متغیر خودکارآمدی و رفتار کارآفرینانه مثبت و معنادار هستند. بنابراین انتظار می‌رود با افزایش هر یک از ابعاد خودکارآمدی، رفتار کارآفرینانه نیز بهبود یافته و افزایش پیدا کند. به منظور بررسی قدرت پیش‌بینی‌کنندگی خودکارآمدی و ابعاد آن در پیش‌بینی رفتار کارآفرینانه از روش رگرسیون چندگانه استفاده گردید. نتایج این تحلیل در جدول 5 ارائه شده است.

جدول 5. تحلیل رگرسیون خودکارآمدی

متغیر مستقل	B	β	S.E	t	P
آغازگری رفتار	.73	.73	.26	4/9	.000
کامل کردن تکلیف	.64	.73	.26	6	.000
مقاومت	.64	.62	.10	7/7	.000
R	.19				
R ²	.85				
R ² تعدیل شده	.76				
خطای معیار	.14				
F	122				

مطابق جدول 5، تمایل برای کامل کردن تکالیف کاری در درجه اول اهمیت از نظر پیش‌بینی رفتار کارآفرینانه قرار دارد و بعد از آن به ترتیب مقاومت در برابر موانع و آغازگری رفتار در رتبه دوم و سوم قرار گرفته‌اند. مطابق جدول فوق،

دهند و چیزهایی را که دوست دارند را به دست آورند. با این حال این را نیز می‌دانند که عملی کردن این نقشه‌ها و برنامه‌ها چندان ساده نیست. خودکارآمدی می‌تواند نقش مهمی در نحوه مواجهه شخص کارآفرین با اهداف، چالش‌ها و کارهایش ایفا کند. یک کارآفرین با خودکارآمدی بالا مشکلات و مسائل چالش‌برانگیز را به چشم‌ترینی برای کسب مهارت می‌بیند، به فعالیت‌هایی که در آنها شرکت می‌کند، علاقه بیشتری پیدا می‌کند، در برابر علاقه‌مندی‌ها و فعالیت‌های خود احساس تعهد و وظیفه‌شناسی می‌کند و موانع و شکست‌ها دلسردش نمی‌کند و خیلی زود آنها را پشت سر می‌گذارد. خودکارآمدی کارآفرین باعث ایجاد باورهای مثبت نسبت به توانایی برای انجام وظایف محوله می‌شود. یک کارآفرین دارای خودکارآمدی بالا در واکنش مقابل شکست و ناکامی عملکرد بهتری از خود نشان می‌دهد. در مقابل افرادی که دچار خودکارآمدی پایینی هستند معمولاً در این مورد دچار یک چرخه معیوب می‌شوند. به این صورت که به دلیل اعتقاد کمی که به توانایی‌های خود دارند از انجام کارها خودداری می‌کنند. این باعث می‌شود که فرصت کسب تجارب مثبت را از خود بگیرند. در نتیجه کمبود تجارب مثبت و انگیزه بخش باعث می‌شود که این احساس به میزان بیشتری آسیب ببیند. نتایج حاصل از فرضیه اول بر اساس الگوی آجزن¹ نیز قابل تبیین است. بر اساس تئوری رفتار برنامه‌ریزی شده اصلی‌ترین متغیرهای پیش‌بینی کننده شروع راه اندازی فعالیت‌های کارآفرینانه عبارتند از نگرش درباره رفتار، هنجارهای ذهنی و کنترل رفتاری درک شده. نگرش اشاره به میزان ارزشیابی مثبت یا منفی افراد در مورد کارآفرین بودن دارد. هنجارهای ذهنی به درک و احساس موافق افراد نسبت به تصمیم کارآفرین شدن یا نشدن اشاره دارد. کنترل رفتاری درک شده به شناخت افراد از آسانی یا دشواری انجام رفتار اشاره داشته و به صورت درک از میزان آسانی و دشواری نسبت به کارآفرین شدن تعریف می‌شود. این متغیر میزان باور فرد را به این که می‌تواند یک کار خاص را انجام دهد، نشان می‌دهد (آجزن، 1987). از این رو، می‌توان آن را خودباوری یا خودکارآمدی دانست. بدون یک حس قوی از خودکارآمدی، فرد انگیزه کمی به عمل و یا استقامت در رویارویی با

جدول 8. تحلیل رگرسیون

متغیر مستقل	B	β	S.E	t	P
خودکارآمدی	1/77	1/6	26/	6/6	/000
سرسختی	75/	73/	26/	2/8	/004
R	82/				
R ²	65/				
R ² تعدیل شده	63/				
خطای معیار	8/1				
F	102				

نتایج نشان می‌دهد حدود 63 درصد از رفتار کارآفرینانه را می‌توان از طریق متغیرهای مستقل خودکارآمدی و سرسختی تبیین کرد. در عین حال متغیر خودکارآمدی نقش مهم‌تری در این زمینه ایفا می‌کند و نسبت به سرسختی بهتر می‌تواند رفتار کارآفرینانه را پیش‌بینی کند.

بحث و نتیجه‌گیری

هدف این پژوهش بررسی رابطه بین خودکارآمدی و سرسختی با رفتار کارآفرینانه در بین کارآفرینان نوپای مستقر در پارک علم و فناوری فارس بود.

نتایج حاصل از تحلیل داده‌ها به منظور ارزیابی فرضیه اول نشان داد که خودکارآمدی و هر سه مؤلفه آن (میل به آغازگری رفتار، میل به گسترش تلاش برای کامل کردن تکلیف و مقاومت در رویارویی با موانع) با رفتار کارآفرینانه رابطه مثبت و مستقیم دارند. بنابراین انتظار می‌رود با افزایش خودکارآمدی کارآفرینان، رفتارهای کارآفرینانه آنان افزایش یابد. پس هر چقدر افراد بتوانند خودکارآمدی را در خود تقویت کنند، رفتارهای کارآفرینانه بیشتری از آنها سر می‌زند. نتایج این پژوهش با نتایج پژوهش‌های ایزدی و همکاران (1398)، نیومن و همکاران (2018)، نتو و همکاران (2018)، دارانتو و یولیاری (2018) همسو و هماهنگ است. در تبیین این فرضیه می‌توان بیان داشت که هر اندازه سطح خودکارآمدی کارآفرینان تقویت شود و افزایش یابد، میزان قصد کارآفرینانه آنان نیز افزایش یافته و در نتیجه احتمال بروز رفتارهای کارآفرینانه بیشتر می‌شود. عملکرد و یادگیری افراد متأثر از گرایش‌های شناختی، عاطفی و احساسات، انتظارات، باورها و ارزش‌ها است. کارآفرینان تحت تأثیر عوامل روان‌شناختی هستند که به طور فعال در انگیزه‌ها و رفتار آنها اثر دارد. کارآفرینان در پی این هستند که اهدافی که می‌خواهند را کسب کنند، چیزهایی که می‌خواهند عوض کنند را تغییر

1. Ajzen

مؤثر است. بنابراین عملکرد با کفایت مستلزم هماهنگی بین خودباوری‌ها از یک سو و داشتن مهارت و دانش از سوی دیگر است. این مفهوم تفاوت محسوس بین افراد در حوزه رفتار کارآفرینانه با داشتن توانایی‌های یکسان را توضیح می‌دهد. خودکارآمدی به عنوان یک باور، میانجی بین دانش و عمل است و به عنوان یک طرز تفکر، بیش از دانش در انگیزه و رفتار مؤثر است (اصغرنژاد، 2006).

نتایج حاصل از تحلیل داده‌ها به منظور ارزیابی فرضیه سوم نشان داد که سرسختی و هر سه مؤلفه آن با رفتار کارآفرینانه رابطه مثبت و مستقیم دارند. بنابراین انتظار می‌رود با افزایش سرسختی کارآفرینان، رفتارهای کارآفرینانه آنان افزایش یابد. نتایج این پژوهش با نتایج پژوهش‌های ایزدی و همکاران (1398)، صی محمدی و همکاران (1395) همسو و هماهنگ است. بروز رفتار کارآفرینانه در فرد مستلزم وجود مجموعه عوامل روان‌شناختی، محیطی و ساختاری است. در این بین سرسختی باعث می‌شود کارآفرینان بتوانند در شرایط نامساعد محیطی که ویژگی فضای کسب و کار ایران است تاب‌آوری داشته باشند و به مسیر خود ادامه دهند. کارآفرینان سرسخت در پیدا کردن راه‌های تبدیل تجربه‌هایشان به اموری جالب و مهم و درگیر شدن در تجربه‌ها به جای کناره‌گیری از آنها به خود متکی هستند. این افراد بر این باورند که از طریق تلاش می‌توانند اغلب اوقات بر جریان رخداد‌های پیرامون‌شان تأثیر بگذارند، لذا خود را قربانی منفعل شرایط نمی‌دانند. آنها در به چالش کشیدن موقعیت‌های استرس‌زا قدرتمند هستند و معتقدند شکوفایی در رشد مداوم خردمندی است و از طریق آنچه که از تجربه آموخته می‌شود، حاصل می‌گردد تا آن که فرآورده شرایط عادی، آسان و امن باشد (راش مایکل سی و همکاران² 1995). افراد سرسخت برای برخورد با مشکلات از شیوه فعال حل مسئله یعنی شیوه‌ای که فشار روانی را به تجربه‌ای بی‌خطر تبدیل می‌کند، بهره می‌گیرند و بنابراین سطح نگرانی و احساس خطر در افراد سرسخت در پیشامدهای ناگوار بسیار پایین است. کارآفرین سرسخت به طور کامل در فعالیت‌ها درگیر می‌شود و به صورتی قوی احساس هدفمندی و خودآگاهی دارد که در آنها این احساس را ایجاد می‌کند که آنها و فعالیت‌هایی که درگیر آن می‌شوند، ارزشمند هستند. این افراد می‌توانند بر

دشواری‌ها به ویژه در هنگام تشکیل و راه‌اندازی کسب و کار دارد.

نتایج به دست آمده از فرضیه دوم بر اساس تحلیل رگرسیون نشان داد برای افزایش رفتارهای کارآفرینانه باید به هر سه مؤلفه خودکارآمدی توجه ویژه داشت. بر اساس نتایج به دست آمده بین تمایل به آغازگری رفتار و رفتار کارآفرینانه رابطه مستقیم و معناداری وجود دارد. افراد با خودکارآمدی بالا برای شروع فعالیت کارآفرینی آمادگی بیشتری دارند و به واسطه اطمینان نسبت به توانمندی‌های خود برای انجام موفقیت‌آمیز وظایف و راه‌اندازی یک کسب و کار جدید تلاش بیشتری دارند (واکی و همکاران، 2010). بر اساس نتایج به دست آمده بین تمایل به تکمیل وظایف و رفتار کارآفرینانه رابطه مستقیم و معناداری وجود دارد. این مؤلفه می‌تواند پایداری، انعطاف و از خود گذشتگی فرد برای مواجهه با مشکلات و میزان تلاش او برای تکمیل یک کار را نشان دهد. بنابراین باید به نحوی خودکارآمدی کارآفرینان را ارتقا داد که آنان در موقعیتی قرار بگیرند که مجبور به تکمیل کارها شوند. کارآفرینی فرایندی طولانی و پرریسک است و تداوم در چنین مسیری و پافشاری بر تکمیل وظایف به طور مثبت با موفقیت همراه خواهد شد (چپ و بوئلنز، 2011). نتایج به دست آمده نشان داد که بین مقاومت در برابر موانع و رفتار کارآفرینانه رابطه مستقیم و معناداری وجود دارد. برای رویارویی با شرایط و چالش‌های مسیر کارآفرینی باید توان مقابله و غلبه بر موانع وجود داشته باشد. درجه بالای خودکارآمدی در این بعد نشان دهنده آمادگی و توانایی فرد برای مواجه شدن با شرایط چالشی در طول توسعه کسب و کار جدید و پیگیری اهداف است (هوپ و استفان¹، 2012). خودکارآمدی که تفکر فرد در مورد کفایت اوست، انتظارات ایجاد می‌کند. انتظار خودکارآمدی باور فرد به این است که قادر به عملی کامل و موفقیت‌آمیز است. این انتظار تعیین کننده آغازگری رفتار از سوی فرد، میزان تلاش برای گسترش رفتار و حفظ تلاش در صورت برخورد با موانع و تجربیات آزردهنده است. دانسته‌ها، تجربه‌ها و مهارت‌های قبلی فرد همواره پیش‌بینی کننده خوبی برای دستیابی به موفقیت (در اینجا رفتار کارآفرینانه) نیستند. بلکه این باور افراد در مورد توانایی‌های خود است که به طور قدرتمندی در رفتار

2. RushMichael C. et al.

1. Hopp & Stephan

حداقل می‌رساند (کوربر و مک ناتون¹، 2018). کارآفرین متعهد توانایی شناخت ارزش‌ها، اهداف و اولویت‌های ویژه خود را دارد. او می‌تواند ارزیابی دقیقی از تهدیدی که یک موقعیت خاص زندگی ایجاد می‌کند، داشته باشد. مناسبات کارآفرینان متعهد با خود و محیطشان متضمن فعال بودن و روی‌آوری است تا منفعل بودن و روی‌گردانی. احساس تعهد، در واقع نقطه مقابل از خود بیگانگی است. افراد متعهد عمیقاً در فعالیتهای زندگی خود درگیر می‌شوند. به عبارت دیگر، این افراد با بسیاری از جنبه‌های زندگی‌شان همچون شغل، تحصیل، خانواده و روابط بین فردی، کاملاً در می‌آمیزند. آنها مشکلات را نادیده یا دست کم نمی‌گیرند و در عوض، فعالانه با مسائل خود مواجه می‌شوند و می‌کوشند آنها را حل کنند. کارآفرینی که از تعهد بالایی برخوردار است به اهمیت، ارزش و معنای این که چه کسی است و چه فعالیت‌هایی انجام می‌دهد، پی برده است و به همین مینا قادر است در مورد آنچه که انجام می‌دهد معنایی بیابد و کنجکاوی خود را برانگیزد.

بر اساس نتایج به دست آمده بین کنترل و رفتار کارآفرینانه رابطه مستقیم و معناداری وجود دارد. سطوح بالای کنترل اشاره به این دارد که کارآفرین می‌تواند بر آنچه که او را احاطه کرده است، اعمال نفوذ نماید. کنترل بر این عقیده استوار است که تجارب زندگی قابل پیش‌بینی و مهارند. شخصی که از کنترل بالایی برخوردار است، باور دارد که سرنوشتش در دست خودش است و به‌گونه‌ای رفتار می‌کند که قادر به نفوذ و تأثیرگذاری روی حوادث مختلف زندگی‌اش باشد. چنین کارآفرینانی معتقدند که با استفاده از دانش، مهارت و قدرت انتخاب، می‌توانند رویدادهای مسیر راه اندازی و اداره یک کسب و کار را پیش‌بینی و مهار کنند و بر این اساس در مواجهه با مشکلات، بیشتر بر مسئولیت خودشان تأکید می‌کنند، تا دیگران. اشخاص برخوردار از کنترل بالا باور دارند و عملشان نیز حاکی از آن است که واقعاً می‌توانند بر رویدادهایی که با آنها مواجه می‌شوند، تأثیر بگذارند نه اینکه در رویارویی با نیروهای خارجی عاجز بمانند. آنها پافشاری زیادی بر مسئولیت خود نسبت به زندگی دارند و احساس می‌کنند قادرند بدون راهنمایی دیگران به‌صورت مستقل فعالیت کنند. از طرف دیگر، افرادی که با درجه نازلی از

آنچه که آنها را احاطه کرده است، اعمال نفوذ کنند. کارآفرینانی که در سرسختی در سطح بالایی قرار دارند، به جای اتکا بر جنبه‌های ثابت زندگی بر انجام تغییرات و تطابق با شرایط تمرکز دارند، چنین افرادی پیش‌بینی می‌کنند که تغییرات فرصت‌هایی را برای رشد و توسعه آتی آنها فراهم می‌کند (بونا د فریتاس و همکاران، 2017). افراد سرسخت موقعیت‌های ناگوار را چالش‌انگیز ارزیابی می‌کنند تا تهدیدکننده، حس تعهد بیشتر نسبت به خود و کار خود دارند، حس بیشتری از کنترل در مورد زندگی‌شان تجربه می‌کنند و عوامل فشار را از به عنوان فرصت‌هایی بالقوه برای تغییر می‌بینند و از این رو سلامت روان خود را حفظ می‌کنند. بنابراین می‌توان گفت که کارآفرینان سرسخت به دلیل برخورداری از سبک تبیینی خوش‌بینانه، احساس توانمندی در رویارویی با مشکلات، برخورد مسئله‌مدار با مشکلات، انتظارات مثبت در مورد پیامدها و باور به وابستگی پیامد به عمل، می‌توانند سلامت روان خود را در رویدادهای پیش‌بینی نشده و ناگوار حفظ کنند.

نتایج به دست آمده از فرضیه چهارم بر اساس تحلیل رگرسیون نشان داد که سرسختی پیش‌بینی کننده رفتارهای کارآفرینانه است. بر اساس نتایج به دست آمده بین تعهد و رفتار کارآفرینانه رابطه مستقیم و معناداری وجود دارد. کارآفرینانی که در مؤلفه تعهد در سطح بالایی قرار دارند، به طور کامل در فعالیتهای کارآفرینی درگیر می‌شوند. آنها به صورتی قوی احساس هدفمندی و خودآگاهی دارند که در آنها این احساس را ایجاد می‌کند که آنها و فعالیتهای کارآفرینانه‌ای که درگیر آن می‌شوند، ارزشمند هستند. به نظر می‌رسد چنین افرادی فعالیتهای را به روشی ساده و همراه با تلاش اندک انجام می‌دهند. برای یک کارآفرین تعهد به معنای توانایی درگیر شدن عمیق با فعالیتهای و رویدادهای زندگی در مسیر کارآفرینی، توانایی احساس عمیق در آمیختگی و یا تعهد نسبت به فعالیتهایی که در این مسیر انجام می‌دهد، داشتن احساس، هدف و جهت در زندگی و همچنین اعتقاد به اهمیت و مهم بودن، جالب بودن، معنی‌دار بودن و ارزشمند بودن فعالیتهای کارآفرینانه است. کارآفرینانی که واجد ویژگی تعهدند، به آنچه انجام می‌دهند، دلبستگی پیدا می‌کنند و آن را جالب و با اهمیت می‌دانند. به عبارت دیگر، تعهد به‌عنوان نظام اعتقادی‌ای توصیف شده است که تهدید ادراک شده ناشی از وقایع دشوار زندگی را به

1. Korber & McNaughton

انعطاف‌پذیری شناختی، قدرت تحمل رویدادها و موقعیت‌های مبهم و ناراحت‌کننده مسیر راه اندازی و اداره کسب و کار را به همراه دارد.

افراد سرسخت برای برخورد با مشکلات از شیوه فعال حل مسئله یعنی شیوه‌ای که فشار روانی را به تجربه‌ای بی‌خطر تبدیل می‌کند، بهره می‌گیرند. بنابراین سطح نگرانی و احساس خطر در افراد سرسخت در پیشامدهای ناگوار بسیار پایین است. برای آنان تغییر، یک مبارزه هیجان‌انگیز برای رشد بیشتر است و آن را جنبه‌ای عادی از زندگی می‌دانند. کارآفرینان سرسخت موقعیت‌های ناگوار را چالش‌انگیز ارزیابی می‌کنند تا تهدید کننده، حس تعهد بیشتر نسبت به خود و کار خود دارند، حس بیشتری از کنترل در مورد زندگی تجربه می‌کنند و عوامل فشار را به عنوان فرصت‌هایی بالقوه برای تغییر می‌بینند و از این رو سلامت روان خود را حفظ می‌کنند. بنابراین می‌توان گفت که افراد سرسخت به دلیل برخورداری از سبک تبیینی خوش‌بینانه، احساس توانمندی در رویارویی با مشکلات، برخورد مسئله‌مدار با مشکلات، انتظارات مثبت در مورد پیامدها و باور به وابستگی پیامد به عمل، می‌توانند رفتارهای کارآفرینانه بیشتری از خود نشان دهند (ژی و همکاران³، 2018).

عدم امکان کنترل کامل متغیرهای ناخواسته از قبیل متغیرهای شخصیتی، وضعیت روانی-عاطفی و وضعیت جسمی پاسخ دهندگان از محدودیت‌های پژوهش حاضر بود. با توجه به اینکه در این پژوهش همانند اکثر پژوهش‌های دیگر از ابزارهای خودگزارشی برای اندازه‌گیری سازه‌های مورد نظر استفاده شد؛ ممکن است داده‌های دقیقی در مورد متغیرهای اندازه‌گیری شده به دست نیامده باشد.

براساس نتایج یافته‌های پژوهش مبنی بر تأثیر خودکارآمدی و سرسختی روان‌شناختی بر رفتار کارآفرینانه پیشنهاد می‌شود که به منظور بهبود این رفتارها، کارگاه‌های آموزشی با محوریت افزایش خودکارآمدی و سرسختی برای کارآفرینان برگزار گردد. به منظور بروز رفتار کارآفرینانه پیشنهاد می‌شود آموزش‌های مؤثر و کارآمد در تمامی سطوح و به طور مستمر با توجه به حوزه کسب و کار کارآفرینان همراه با دانش روز مورد توجه ویژه قرار گیرد. همچنین باید فعالیت‌های کارآفرینانه با ایجاد انگیزه و پاداش مناسب و قابل

کنترل با زندگی خود برخورد می‌نمایند، احساس عجز می‌کنند و بر این باورند که خواست دیگران و جامعه تعیین‌کننده اکثر فعالیت‌های آنها است. آنها معتقدند که اتفاق، بخت و اقبال بر سرنوشت‌شان مسلط است (تورکان و فریزر¹، 2018). بنابراین کارآفرینانی که در مؤلفه کنترل قوی هستند، رفتارهای کارآفرینانه را قابل پیش‌بینی و کنترل می‌دانند و بر این باورند که قادرند با تلاش، آنچه را در اطرافشان رخ می‌دهند تحت تأثیر قرار دهند. چنین اشخاصی برای حل مشکلات، به مسئولیت خود بیش از اعمال و یا اشتباهات دیگران تأکید می‌کنند.

بر اساس نتایج به دست آمده بین مبارزه‌جویی و رفتار کارآفرینانه رابطه مستقیم و معناداری وجود دارد. کارآفرینانی که در مؤلفه مبارزه‌جویی در سطح بالایی قرار دارند، به جای اتکا بر جنبه‌های ثابت زندگی بر انجام تغییرات و تطابق با شرایط تمرکز دارند. چنین افرادی پیش‌بینی می‌کنند که تغییرات فرصت‌هایی را برای رشد و توسعه آتی کسب و کارشان فراهم می‌کند. مبارزه‌جویی باوری است مبنی بر اینکه تغییر و تحول، روال طبیعی و بهنجار زندگی است و انتظار وقوع تغییر و دگرگونی، مشوقی برای رشد و بالندگی است تا تهدیدی برای امنیت و ایمنی. کارآفرین مبارزه‌طلب تغییر را با آغوش باز می‌پذیرد و آن را گونه‌ای چالش و هم‌آوردجویی تلقی می‌کند. مبارزه‌جویی با تقویت انعطاف‌پذیری باعث می‌شود که حتی رویدادهای بسیار ناهماهنگ در مسیر کارآفرینی، با رویدادهای طبیعی زندگی فرد تلفیق شوند و به‌گونه‌ای مطلوب مورد ارزشیابی قرار گیرند. افرادی که خصیصه چالش در آنها بیشتر است، تغییر در زندگی را عادی می‌دانند و این تغییرها باعث تهدید آنان نمی‌شود. آنان به استقبال تغییر می‌روند و آن را به‌عنوان محرک و فرصتی برای رشد کسب و کار معتقد می‌شمارند. در مقابل، افرادی که حس چالش پایینی دارند، از کشمکش‌های زندگی کناره می‌گیرند و به تن آسانی، نظم‌های ایمن و قابل پیش‌بینی پناه می‌برند (مانیچف و همکاران²، 2016). کارآفرینانی که مبارزه‌جویی بالایی دارند، موقعیت‌های مثبت و یا منفی را که به سازگاری مجدد نیاز دارند، فرصتی برای یادگیری و رشد می‌دانند تا تهدیدی برای امنیت و آسایش خویش. چنین باوری

1. Turcan & Fraser
2. Manichev et al

3. Xie et al

خودکارآمدی و سرسختی روان‌شناختی انجام داده‌اند. همچنین پیشنهاد می‌شود این پژوهش توسط دیگر محققان در سایر پارک‌های علم و فناوری کشور انجام شود. پیشنهاد می‌شود با بررسی و نظرخواهی از متخصصین و نیز حذف سوالات ضعیف با استفاده از روش‌های آماری، از تعداد سوالات پرسش‌نامه‌ها و افق زمانی پاسخگویی به سوالات کاسته شود تا تمایل کارآفرینان به تکمیل پرسش‌نامه افزایش یافته و همچنین دقت داده‌ها نیز افزایش پیدا کند. انجام پژوهش در بازه‌های زمانی مختلف و در زمینه وسیع‌تر و استفاده از ابزارهای دقیق دیگر برای بررسی متغیرهای تحقیق از دیگر پیشنهادها به پژوهشگران آتی است.

امین پور، ح.، زارع، ح. (1393). بررسی ویژگی‌های روان‌سنجی آزمون سرسختی و بررسی تفاوت‌های آن در بین افراد دارای تحصیلات دانشگاهی و غیر دانشگاهی. اولین همایش علمی پژوهشی علوم تربیتی و روان‌شناسی آسیب‌های اجتماعی و فرهنگی ایران.

مقیمی، س. م.، زالی، م.، مرزبان، ش. (1393). بررسی رفتار کارآفرینانه مدیران میانی دانشگاه تهران. پژوهشنامه مدیریت اجرایی، 6(11)، 123-144.

- Abdivarmazan, M., Vossoughi, A., & Khabbazi, N. (2022). Construction and validation of "Entrepreneurial Personality Traits Scale". 1(1), 45-56. <https://doi.org/10.30473/JPSY.-2022.8885>
- Ajzen, I. (1987). Attitudes, traits and actions: dispositional prediction of behaviour in social psychology. *Advances in Experimental Social Psychology*, 20, 63.
- Bandura, A. (1978). Self-efficacy: Toward a unifying theory of behavioral change. *Advances in Behaviour Research and Therapy*, 1(4), 139-161. <https://doi.org/10.1017/S000-3055400259303>
- Beasley, M., Thompson, T., & Davidson, J. (2003). Resilience in response to life stress: The effects of coping style and cognitive hardiness. *Personality and Individual Differences*, 34(1), 77-95. [https://doi.org/10.1016/S0191-8869\(02\)00027-2](https://doi.org/10.1016/S0191-8869(02)00027-2)
- Bueno De Freitas, F. M., Terezinha, M., Vannuchi, O., Do, M., Haddad, C. L., Gutierrez De Carvalho Silva, L., & Rossaneis, M. A. (2017). Hardiness and Occupational Stress in Nurses Managers of Hospital

قبول مورد توجه قرار بگیرد. اجرای برنامه‌های تشویقی مناسب برای کارآفرینان جهت سوق دادن بیشتر آنها به سمت رفتار کارآفرینانه و ایجاد ساختار مناسب برای حمایت از جو خلاقیت و نوآوری در کارآفرینان مستقر در پارک علم و فناوری از دیگر پیشنهادها قابل طرح است. با توجه به متغیرهای تأثیرگذار پیشنهاد می‌شود در تحقیقات آتی به بررسی عوامل مؤثر بر متغیرهای مستقل پژوهش حاضر یعنی خودکارآمدی و سرسختی روان‌شناختی بپردازند تا با شناخت عوامل زمینه‌ساز این متغیرها بتوان گامی در جهت شناخت هر چه بیشتر پدیده کارآفرینی برداشت. در تحقیقات آتی همچنین می‌توان به بررسی اثربخشی برنامه‌هایی پرداخت که پارک‌های علم و فناوری برای ارتقای سطح عواملی مانند

منابع

- احمدی، پ.، گودرزی، م.، صیادی، ز.، مردانی، ج.، مردانی، ا. (1397). مقایسه میزان خودکارآمدی و انگیزش تحصیلی در بین دانشجویان خوابگاهی و غیرخوابگاهی. ششمین همایش علمی پژوهشی علوم تربیتی و روان‌شناسی، 05.
- اصغر نژاد، ط.، احمدی ده قطب الدینی، م.، فرزاد، و. ا.، خداپناهی، م. ک. (2006). مطالعه ویژگی‌های روان‌سنجی مقیاس خودکارآمدی عمومی شرر. *مجله روان‌شناسی*، 10(3)، 262-274.
- Institutions. *J Nurs UFPE on Line*, 11, 4200. <https://doi.org/10.5205/reuol>.
- Calza, F., Cannavale, C., & Zohoorian Nadali, I. (2020). How do cultural values influence entrepreneurial behavior of nations? A behavioral reasoning approach. *International Business Review*, 29(5), 101725. <https://doi.org/10.1016/j.ibusrev.2020.101725>
- Darmanto, Susetyo; Yuliari, G. (2018). Mediating Role of Entrepreneurial Self Efficacy in Developing Entrepreneurial. *Academy of Entrepreneurship Journal*, 24(1), 2686.
- Doong, S. C., Fung, H. G., & Wu, J. Y. (2011). Are social, financial, and human capital value enhancing? Evidence from Taiwanese firms. *International Review of Economics and Finance*, 20(3), 395-405. <https://doi.org/10.1016/j.iref.2010.11.018>
- Gieure, C., Benavides-Espinosa, M. del M., & Roig-Dobón, S. (2020). The entrepreneurial process: The link between intentions and behavior. *Journal of Business Research*, 112(November), 541-548. <https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2019.11.088>
- Hinz, A. (2017). Entrepreneurial behaviour revisited: Linking self-efficacy with

- effectuation. *International Journal of Business and Society*, 18(S2), 245–260.
- Hopp, C., & Stephan, U. (2012). The influence of socio-cultural environments on the performance of nascent entrepreneurs: Community culture, motivation, self-efficacy and start-up success. *Entrepreneurship and Regional Development*, 24(9–10), 917–945. <https://doi.org/10.1080/08985626.2012.742326>
- Ivanova-Gongne, M., Lång, S., Brännback, M., & Carsrud, A. (2021). Sensemaking by minority entrepreneurs: role identities and linguistic embeddedness. *Journal of Small Business and Entrepreneurship*, 0(0), 1–24. <https://doi.org/10.1080/08276331.2021.1952499>
- Izquierdo, E., & Buelens, M. (2011). Competing models of entrepreneurial intentions: The influence of entrepreneurial self-efficacy and attitudes. *International Journal of Entrepreneurship and Small Business*, 13(1), 75–91. <https://doi.org/10.1504/IJESB.2011.040417>
- Juma, N. (2006). and New Venture Performance : an Empirical Investigation of the Moderating. 3(4), 379–405.
- Karademas, E. C., & Kalantzi-Azizi, A. (2004). The stress process, self-efficacy expectations, and psychological health. *Personality and Individual Differences*, 37(5), 1033–1043. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2003.11.012>
- Kobasa, S., Maddi, S., & Kahn, S. (1982). hardiness and health: a perspective study. *Journal of Personality and Social Psychology*, 42(1), 168–177.
- Korber, S., & McNaughton, R. B. (2018). Resilience and entrepreneurship: a systematic literature review. *International Journal of Entrepreneurial Behaviour and Research*, 24(7), 1129–1154. <https://doi.org/10.1108/IJEBr-10-2016-0356>
- Le Thi Loan, Duong Cong Doanh, Ha Ngoc Thang, Ngo Thi Viet Nga, Pham Thanh Van, P. T. H. (2021). Entrepreneurial behaviour: The effects of the fear and anxiety of Covid-19 and business opportunity recognition. *Entrepreneurial Business and Economics Review*, 9(3), 7–23.
- Li, C., Murad, M., Shahzad, F., Khan, M. A. S., Ashraf, S. F., & Dogbe, C. S. K. (2020). Entrepreneurial Passion to Entrepreneurial Behavior: Role of Entrepreneurial Alertness, Entrepreneurial Self-Efficacy and Proactive Personality. *Frontiers in Psychology*, 11(August), 1–19. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2020.01611>
- Location, T. P., & Wind-, W. (2009). Understanding the Entrepreneurial Mind. *Understanding the Entrepreneurial Mind*. <https://doi.org/10.1007/978-1-4419-0443-0>
- Manichev, S., Gurieva, S., Dmitrieva, V., Mikhalyuk, O., Vereitinova, T., & Namdi, D. (2016). Values and hardiness: Entrepreneurs of former soviet countries. *Indian Journal of Science and Technology*, 9(46). <https://doi.org/10.17485/ijst/2016/v9i46/107510>
- Mulasari, S. A., Tentama, F., Subardjo, Sulistyawati, Kusuma, D. R., & Sukesu, T. W. (2019). Entrepreneurial behavior in entrepreneurial pioneer in Ngalang village. *International Journal of Scientific and Technology Research*, 8(12), 2038–2045.
- Ndlovu, V., & Ferreira, N. (2019). Students’ psychological hardiness in relation to career adaptability. *Journal of Psychology in Africa*, 29(6), 598–604. <https://doi.org/10.1080/14330237.2019.1689468>
- Neneh, B. N. (2019). Personality and Individual Differences From entrepreneurial alertness to entrepreneurial behavior: The role of trait competitiveness and proactive personality. *Personality and Individual Differences*, 138(October 2018), 273–279. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2018.10.020>
- Obschonka, M., Moeller, J., & Goethner, M. (2019). Entrepreneurial passion and personality: The case of academic entrepreneurship. *Frontiers in Psychology*, 9(JAN), 1–15. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2018.02697>
- Pidduck, R. J., Clark, D. R., & Lumpkin, G. T. (2021). Entrepreneurial mindset: Dispositional beliefs, opportunity beliefs, and entrepreneurial behavior. *Journal of Small Business Management*, 00(00), 1–35. <https://doi.org/10.1080/00472778.2021.1907582>
- Quiun, L., Herrero, M., del Carmen Yeo Ayala, M., & Moreno-Jiménez, B. (2022). Entrepreneurs and Burnout. How Hardy Personality works in this process. *Psychological Reports*, 125(3), 1269–1288. <https://doi.org/10.1177/0033294121996978>
- RushMichael C., M., SchoelWilliam, & BarnardSteven., A. (1995). Hardiness Rush .Pdf. In *Journal of Vocational Behaviour* (Vol. 46, pp. 17–39).
- Sadaghiani, N. S. K. (2011). The role of hardiness in decreasing the stressors and biological, cognitive and mental reactions. *Procedia -*

- Social and Behavioral Sciences, 30, 2427–2430.
<https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2011.10.474>
- Shane, S., & Venkataraman, S. (2000). The Promise of Entrepreneurship as a Field Definition of Entrepreneurship. *Academy of Management Review*, 25(1), 217–226.
https://link.springer.com/content/pdf/10.1007%2F978-3-540-48543-8_8.pdf
- Sherer, M., Maddux, J., Mercadante, B., PrenticeDunn, S., Jacobs, B., & Rogers, R. (1982). The Self-Efficacy Scale: Construction and Validation I Mark. *Psychological Reports*, 51(2), 663–671.
- Tentama, F., Jiamsari, R., Efliyulia, L., & Qodrati, S. L. (2019). Students' entrepreneurial intention viewed from subjective norms and hardiness in vocational high schools in Yogyakarta. *International Journal of Scientific and Technology Research*, 8(12), 2820–2824.
- Turcan, R. V., & Fraser, N. M. (2018). The Palgrave handbook of multidisciplinary perspectives on entrepreneurship. *The Palgrave Handbook of Multidisciplinary Perspectives on Entrepreneurship*, 1–525.
<https://doi.org/10.1007/978-3-319-91611-8>
- Valois, R. F., Umstattd, M. R., Zullig, K. J., & Paxton, R. J. (2008). Physical activity behaviors and emotional self-efficacy: Is there a relationship for adolescents? *Journal of School Health*, 78(6), 321–327. <https://doi.org/10.1111/j.1746-1561.2008.00309.x>
- Vodă, A. I., & Florea, N. (2019). Impact of personality traits and entrepreneurship education on entrepreneurial intentions of business and engineering students. In *Sustainability (Switzerland)* (Vol. 11, Issue 4).
<https://doi.org/10.3390/SU11041192>
- Wakkee, I., Elfring, T., & Monaghan, S. (2010). Creating entrepreneurial employees in traditional service sectors: The role of coaching and self-efficacy. *International Entrepreneurship and Management Journal*, 6(1), 1–21. <https://doi.org/10.1007/s11365-008-0078-z>
- Woodruff, S. L., & Cashman, J. F. (1993). Task, Domain, and General Efficacy: A Reexamination of the Self-Efficacy Scale. *Psychological Reports*, 72(2), 423–432.
<https://doi.org/10.2466/pr0.1993.72.2.423>
- Xie, X., Lv, J., & Xu, Y. (2018). The Role of the Entrepreneurial Personality in New Ventures. *Contributions to Management Science*, 91–108. https://doi.org/10.1007/978-3-319-62455-6_7
- Zakin, G., Solomon, Z., & Neria, Y. (2003). Hardiness, attachment style, and long term psychological distress among Israeli POWs and combat veterans. *Personality and Individual Differences*, 34(5), 819–829.
[https://doi.org/10.1016/S0191-8869\(02\)00073-9](https://doi.org/10.1016/S0191-8869(02)00073-9)
- Zampetakis, L., & Moustakis, V. (2007). Entrepreneurial behaviour in the Greek public sector. *International Journal of Entrepreneurial Behavior & Research*, 13(1), 19–38.

COPYRIGHTS

© 2022 by the authors. Licensee PNU, Tehran, Iran. This article is an open access article distributed under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) (<http://creativecommons.org/licenses/by/4.0>)